

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра світової літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи та
міжнародної діяльності

Наталія ВІННІКОВА

_____ 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВИЙ СЕМІНАР
«ІНТЕРМЕДІАЛЬНІСТЬ ТА ІНТЕРСЕМІОТИЧНІСТЬ»**

для аспірантів

спеціальності 035 Філологія
рівня вищої освіти: третього (освітньо-наукового)
освітньо-наукової програми Філологія

Київ – 2025

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
Науковий семінар «Інтермедіальність та інтерсеміотичність»				
Вид дисципліни	вибіркова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів / годин	5 / 150			
Форма навчання	Денна		заочна	
Курс	2-3		2-3	
Семестр	4	5	4	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	2	3	2
Обсяг кредитів	3	2	3	2
Обсяг годин, в тому числі:	90	60	90	60
Аудиторні	24	16	12	8
Модульний контроль	6	4	-	-
Самостійна робота	60	40	78	52
Форма семестрового контролю	-	залік	-	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення наукового семінару «Інтермедіальність та інтерсеміотичність» передбачає формування таких компетенцій:

ЗК 1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до генерування та обґрунтування нових ідей.

ЗК 2 Здатність до пошуку, обробки, систематизації, аналізу та критичної оцінки інформації з різних джерел; критичного мислення; аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу.

ЗК 8 Здатність до громадянської та соціальної активності й відповідальності.

ЗК 9 Усвідомлення суспільної ваги моральних, культурних, наукових цінностей і шляхів їх збереження та примноження.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 1 Засвоєння й осмислення основних наукових концепцій, історії розвитку та сучасного стану філологічних знань, актуальних теоретичних і практичних проблем. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних принципів і знань та на основі відповідних загальнонаукових методів.

СК 2 Здатність планувати, обґрунтовувати та оцінювати філологічне дослідження та передбачати його результати/

СК 3 Здатність збирати дані для філологічного дослідження, науково систематизувати, аналізувати та інтерпретувати філологічні явища.

СК 4 Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології з використанням теоретичних та експериментальних методів.

СК 6 Здатність аналізувати твори різних родів, жанрів, стилів, національних літератур у теоретико-літературних, культурологічних та компаративних аспектах; демонструвати розуміння проблем літературної стилістики, сучасних тенденцій літературознавчої генерики і генології.

СК 7 Здатність аналізувати явища української літератури в діяхронії та світовому контексті, визначати їхню специфіку, виявляти тенденції їх розвитку.

СК 8 Здатність планувати і здійснювати комплексні наукові дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання, зокрема у міждисциплінарних напрямках; планувати,

тактично й стратегічно організувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології; здійснювати проєктну діяльність на засадах лідерства.

3. Результати навчання за дисципліною

РН 1 Демонструвати знання в галузі гуманітаристики, зокрема філології: глибоке розуміння ролі науки, освіти і культури в розвитку цивілізації; знання філософії та методології науки; застосування філософських ідей і концепцій у власних дослідженнях; знання структури, форм і методів наукового пізнання, їхньої еволюції, методології наукових досліджень.

РН 2 Виявляти глибокі теоретичні знання в обсязі, необхідному для розв'язання професійних і науково-дослідних завдань, зокрема: основних класичних і новітніх філологічних концепцій; фундаментальних праць з обраного напрямку дослідження; змісту теоретичних і прикладних філологічних дисциплін; теоретичних і практичних проблем у галузі дослідження.

РН 7 Складати, обґрунтовувати та оцінювати план і дизайн філологічного дослідження, передбачати його результати; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, наявні літературні дані.

РН 15 Професійно, аргументовано, етично виважено і соціально відповідально пояснювати сутність конкретних філологічних явищ та пов'язаних з ними наукових проблем, висловлювати власну думку щодо них.

РН 16 Критично оцінювати наукові філологічні напрями, школи, підходи і методи на основі їх аналізу, порівняння та класифікації.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	У с ь о г о	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:		Модуль ний контроль	Самостійна
		Лекції	Семінари		
Модуль I. Інтермедіальність					
Тема 1. Вступ. Поняття про інтермедіальність. Генеза терміна. Етапи вивчення інтермедіальності	2	2		-	
Тема 2. Типологія інтермедіальних зв'язків. Література і просторові мистецтва (живопис, скульптура, архітектура)	20	2	2	2	14
Тема 3. Література і музика.	12	2	2		8
Тема 4. Література і театр.	14	2	2	2	8
Модуль II. Інтерсеміотичність					
Тема 5. Семіотика як узагальнена теорія знаків і знакових систем.	18	2		-	16

Інтерсеміотичність як перекодування, перекладання створених в одній знаковій системі образів на образи іншої системи.					
Тема 6. Література і кінематограф як різні семіотичні системи	4	2	2		-
Тема 7. Кінематографічний код в літературному тексті	20	2	2	2	14
Модуль III. Інтермедіальність в новітній художній літературі					
Тема 8. Новітня світова література в контексті інтермедіальності	4	2	2		
Тема 9. Візуалізація класичної світової літератури в новітніх художніх практиках	22	2			20
Тема 10. Взаємодія медій в тематиці й жанрах новітньої зарубіжної літератури	6	2	2	2	
Тема 11. Мальовис як інтермедіа і інтермедіальний текст	22	2			20
Тема 12. Літературний журнал як інтермедіа і інтермедіальний текст	6	2	2	2	
Усього	150	24	16	10	100

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	У с ь о г о	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:			Само стійн а
		Лекції	Семіна ри	Практич ні	
Змістовий модуль I. Інтермедіальність					
Тема 1. Вступ. Поняття про інтермедіальність. Генеза терміна. Етапи вивчення інтермедіальності	30	2	2	-	26
Тема 2. Література і просторові мистецтва. Типологія інтермедіальних зв'язків.		-		-	-
Тема 3. Література і музика.	2	2		-	
Тема 4. Література і театр	14				14
Змістовий модуль II. Інтерсеміотичність					
Тема 5. Семіотика як узагальнена теорія знаків і знакових систем. Інтерсеміотичність як перекодування, перекладання створених в одній знаковій системі образів на образи іншої системи.	2	2		-	-
Тема 6. Література і кінематограф як різні семіотичні системи	2	2	-	-	-

Тема 7. Кінематографічний код в літературному тексті.	42	-	2	-	40
Модуль III. Інтермедіальність в новітній художній літературі					
Тема 8. Новітня світова література в контексті інтермедіальності	24	2	2	-	20
Тема 9. Візуалізація класичної світової літератури в новітніх художніх практиках	32	2	-	-	30
Тема 10. Взаємодія медій в тематиці й жанрах новітньої зарубіжної літератури	2	-	2	-	
Тема 11. Мальовпис як інтермедіа і інтермедіальний текст		-	-	-	-
Тема 12. Літературний журнал як інтермедіа і інтермедіальний текст		-	-	-	-
Усього:	150	12	8		130

5. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. ВСТУП. Поняття про інтермедіальність. Генеза терміна. Етапи вивчення інтермедіальності (2 год)

Поняття про інтермедіальність у сучасній науці (Д. Хіггінс, О. Ханзен-Леве, В. Вольф, І. Раєвські, А. Геймей та ін.). філософські та соціокультурні передумови виокремлення інтермедіальності (Гегель, В. Беньямін, С. Керкегор, О. Шпенглер, Р. Барт, Ю. Крістева та ін.). Походження поняття «інтермедіальність». Феномен інтермедіальності в контексті компаративістики, історії літератури та культури, семіотики, соціології, теорії медіа та ін. наук.

Поняття про медіа і медіальність у сучасній гуманітаристиці (теорія розширення медіа М. Маклюена; ідеї медіалізації художньої форми Р. Розенберга, У. Еко. Інтермедіальність і художня еволюція: різноманітність форм художнього дискурсу. Інтертекстуальність і інтермедіальність: від креолізованих текстів до медіума як художньої форми (М. Фуко, О. Ханзен-Леве).

Трансмедіальність (Л. Елестрьом). «Текст у тексті» в контексті теорії і практики інтермедіальності (Ж. Дерріда, П. Тороп).

Художній поліфонізм. Інтермедіальні маркери в тексті з поліхудожньою структурою, роль інтермедіальності у творенні авторської картини світу та рецепції читача.

Основні поняття: інтермедіальність, медіа і медіальність, медіалізація художньої форми, інтертекстуальність, взаємодія мистецтв, синтез мистецтв.

Література:

1. Барт Р. Від твору до тексту / пер. з фр. Юрка Гудзя. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ с. / за ред. Марії Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. С. 380-384.
2. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності / Пер. з нім. Ю. Рибачук // Беньямін В. Вибране / Пер. з нім. Ю. Рибачук, Н. Лозинська. Львів : Літопис, 2002. С. 53–81
3. Білик Н.Д. Інтермедіальність. Навчальний посібник. Київ, 2024. 178 с.
4. Бітківська Г.В. Сучасний літературний журнал : інтермедіальний дискурс : монографія. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2019. 468 с.
5. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги. Пер. з англ. А.А. Галушки, В.І. Постнікова. К.: Ніка-Центр, 2011. 392 с.

6. Наливайко Д.С. Література в системі мистецтв як галузь компаративістики. *Теорія літератури й компаративістика*. К. : Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. С. 9-37.
7. Франко І.Я. Із секретів поетичної творчості. *Зібрання творів у 50-ти томах*. Т. 31: Літературно-критичні праці (1897–1899). К.: Наукова думка, 1981. С. 45–119.
8. Шаповал М. Інтертекстуальність: історія, теорія, поетика : навч. посіб. Київ : ВПЦ "Київ. ун-т", 2013. 167 с.
9. Mochocka Aleksandra. Między interaktywnością a intermedialnością. *Książka jako przestrzeń gry Homo Ludens 1 (2009) Polskie Towarzystwo Badania Gier*. 176 s.
10. Müller J. *Intermedialität – Formen moderner kultureller Kommunikation*. Münster: Nodus Publikationen, 1996.
11. Paech J. *Intermedialität: Mediales Differenzial und transformative Figurationen// Intermedialität: Theorie und Praxis eines interdisziplinären Forschungsgebiets*. - Berlin, 1998.
12. Rajewsky Irina O. *Intermediality, Intertextuality, and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality*

Тема 2. Типологія інтермедіальних зв'язків. Література і просторові мистецтва (живопис, скульптура, архітектура) (2 год)

Поняття про універсальні закони мови мистецтва. Класифікація видів мистецтва в добу Античності (за Аристотелем). Погляди на взаємозв'язки літератури і інших видів мистецтва в Новий час: трактат Ж.Б.Дюбо «Критичні роздуми про Поезію та Живопис» (1719). Вольтер про твір Дюбо як найкориснішу книгу щодо мистецької проблематики. Класифікація Ш.Батьо («Витончені мистецтва, зведені до єдиного принципу» (1746 р.): п'ять «витончених» мистецтв (живопис, скульптура, музика, поезія, танок) і два наближених до них – архітектура й вимова. Ідеї трактату Дж. Брауна «Роздуми про поезію та музику, їх зростання, поєднання, потужність та розвиток, розходження та занепад» (1763 р.). Праця Г. Лессінга «Лаокоон, або про Межі живопису та поезії. З принагідним поясненням різних питань історії стародавнього мистецтва» (1765 р.) як найчастіше цитоване джерело з проблематики міжмистецької взаємодії. Український переклад трактату Євгеном Поповичем.

Ідеї Й.Г.Гердера щодо мистецтва і культури у праці «Думки з приводу філософії історії людства» («Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit», 1784–1791): зв'язок філософії з історією природи (тварини діють згідно зі своєю природою, але обмежено необхідністю; людина може перевищити необхідність сваволею); поняття про світову душу. Іван Франко про порівняльне вивчення літератури з іншими видами мистецтва: музика і малярство (праця «Із секретів поетичної творчості», 1898).

Взаємодія мистецтв у сучасній літературі. Комбінаторна література. Література і живопис. Поняття «живописність» у літературі. Візуальна поезія. Візуальні форми в поезії (паліндроми, анаграми, каліграми, акростих). Інтеграція візуальної форми у вербальний текст.

Екфразис як особливий тип тексту. Поетика екфразису. Структурно-змістовна трансформація екфразису у творах різних літературних епох. Типологія видів екфразису.

Основні поняття: мова мистецтва, класифікація видів мистецтва, взаємодія мистецтв, синтез мистецтв, візуальна поезія, екфразис.

Література:

1. Бітківська Г.В. Візуальний образ у сучасному літературному журналі. *Літературознавчі студії*. Вип. 39. Ч. 1. К.: КНУ ім. Т. Шевченка, 2013. С. 95–103.
2. Бітківська Г.В. Теоретична і літературна спадщина Олександра Богомазова в інтермедіальному вимірі. «Сонячні кларнети: танець, музика, театр у літературних

проекціях»: матеріали міжнародної наукової конференції (23–24.09.2021 р.). Бердянськ, 2021. С. 27-30.

3. Дмитренко Н.В. Музика і живопис у творчості О. Кобилянської та Я. Івашкевича: синкретизм художньої образності: автореф. ... канд. філол. наук. – 10.01.05. К.: Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2011. 20 с.

4. Екфразис. Вербальні образи мистецтва: монографія / за ред. Т. Бовсунівської; пер. з англ. І. Малішевської, з польськ. та рос. Д. Литовченка. К.: ВПЦ «Київський університет», 2013. 237 с.

5. Мочернюк Н. Д. Поза контекстом: Інтермедіальні стратегії літературної творчості українських письменників-художників міжвоєння. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 392 с.

6. Фесенко В.І. Література і живопис: інтермедіальний дискурс: навч. посібник / ред. кол. Н.О. Висоцька та ін. К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. 398 с.

7. Шаповал М. Інтертекстуальність: історія, теорія, поетика : навч. посіб. / Мар'яна Шаповал; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. Київ : ВПЦ "Київ. ун-т", 2013. 167 с.

8. Шикиринська О.Б. Інтермедіальна парадигма філософської прози Д. Беньяна і Г. Сковороди : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05. Ізмаїл, 2016. 208 с.

Тема 3. Література і музика. (2 год)

Література і музика. Синтез музики і слова. Поняття «музичність у літературі». Музичний супровід художнього тексту в культурі Античності, Середньовіччя і Ренесансу. Проблема класифікації взаємодії літератури і музики.

Типи і форми інтермедіальних зв'язків літератури і музики. Спільне та відмінне в принципах літературної та музичної оповіді. Онтологічна інтермедіальність у музиці.

Література як прецедентний текст для музичного твору. Літературно-музичні принципи побудови роману. Музичний екфразис, варіанти і способи його розгортання в тексті. Музична цитата. Музична алюзія. Музичний твір як основа сюжету. Реалізація музичних прийомів, їхні функції та типи моделювання у літературних творах (Т.Шевченко. Музикант, 1854; Ф.Верфель. Верді, 1924; Я.Івашкевич. Шопен, 1938; Т.Манн, Доктор Фаустус, 1947; Едгар Лоуренс Доктороу, "Регтайм", 1975; Борис Віан. Блюз для чорного kota; Е.Слінек. Піаністка, 1983; Т.Моррісон. Джаз, 1992; Енн Райс. Плач до небес, 2008...)

Класифікація літературно-музичних зв'язків Стівена Пола Шера: словесна музика word music; літературна імітація музичних форм; вербальна музика, verbal music: поетичний твір, у якому присутня імітація музики за допомогою слів.

Музичний мотив у театральному монолозі А.Барікко «Новеченто» (1994).

Основні поняття: музичність, театральність, прецедентний текст, сцена, маска, гра, актор, інсценізація.

Література:

1. Джаз і література, джазова література, літературне джазування: інтермедіальні інтерпретації / Н.Д. Мочернюк. *Слово і Час*. 2019. № 12. С. 99-103.

2. Маценка С.П. Інтермедіальна поетика роману, який прагне стати музикою (на матеріалі німецькомовної літератури). *Питання літературознавства*. 2012. Вип. 86. С. 32–43.

3. Маценка С.П. Полісемантика і структура діалогу літератури з музикою в німецькомовному романі ХХ ст. / Світлана Павлівна Маценка : автореф. дис. ... д-ра філол. наук 10.01.06. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. 36 с.

4. Bruzgiene R. Music and Literature: about the Conceptions of Modern Form / Ruta Bruzgiene. *Літературна компаративістика*. 2008. Вип. 3. Част. II. С. 230–241.

5. Wasilewska-Chmura Magdalena. *Przestrzeń intermedialna literatury i muzyki. Muzyka jako model i tworzywo w szwedzkiej poezji późnego modernizmu i neoawangardy* Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2011. 404 s.

Тема 4. Література і театр (2 год)

Театральне мистецтво і побут в оптиці літератури. Театральність у соціумі і культурі. Гі Дебор, «Суспільство вистави» (1967): суспільство вистави, що є результатом сучасного способу виробництва. Вистава - це стосунки між людьми, що опосередковані через образи.

Витоки театральності. Проблема театру і театральності в романі. «Мова театру»: сцена, маска, гра, жест, міміка, актор. Сценічна образність і текстова символіка. «Театральність» і «театралізація». Поетика п'єси Г.М. Енценсбергера «Геть Гете!»

Поетика драми і естетика театру в романі. Інценізація роману. Роман про театральне життя: С. Моем, Т. Зарівна. Проблема дії в епосі і драмі. Подія і точка зору в романі і драмі.

Диалогія про митця С.Моема: «Місяць і мідяки» (1919) і «Театр» (1937). Культурологічний контекст роману «Лицедії» (переклад Мара Пінчевського).

Основні поняття: театральність, прецедентний текст, сцена, маска, гра, актор, інценізація.

Література:

1. Бітківська Г.В. Поетика п'єси Г.М. Енценсбергера «Геть Гете!»: до питання впливу масмедіа на літературні жанри. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки*. Вип. 30. 2012. С. 31–34.
2. Бітківська Г.В. Проблеми драматургії на сторінках українських часописів на межі ХХ–ХХІ століття. *Південний архів*. 2011. С. 21–25.
3. Бондарева О.Є. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання. К. : «Четверта хвиля», 2006. . 512 с.
4. Шестопап О.Г. Засоби «театралізації» літературного тексту (на матеріалі іспанської прози постмодернізму). *Літературознавчі студії*. 2015. Вип. 43. Част.2. С. 326–333.
5. Корнелюк Б. В. Художній світ історичної хроніки «Річард III» Вільяма Шекспіра та її інтермедіальні проєкції в світлі теорії інтенціональності / Корнелюк Богдан Васильович: автореф. ... канд. філол. наук, К, 2016. 20 с.
6. Tytkowska Anna. *Intermedialny teatr Iny Centaur* http://www.anna.tytkowska.pl/files/Intermedialny_Teatr_%20Iny_Centaur.pdf

Тема 5. Семіотика як узагальнена теорія знаків і знакових систем. Інтерсеміотичність як перекодування, перекладання створених в одній знаковій системі образів на образи іншої системи. (2 год)

Витоки інтерсеміотики в структуралізмі та семіотиці: мистецтво як семіотична система. Види мистецтва як вторинні моделюючі системи.

Синтез мистецтв як інтерсеміотичний переклад: основу становить текст однієї вторинної моделюючої системи, який перекладають на образи іншої / інших знакових систем. Художнє повідомлення оригіналу і перекладу не тотожні, перекладний текст отримує доповнення. Інтерсеміотичний переклад — один з найпожитковіших засобів, який об'єднує в нерозпадне ціле окремі складники світової культури (Волков А., Ігнатенко М.). Різновиди інтерсеміотичних перекладів: живописні і графічні ілюстрації літературних

творів, інсценівки (переробки епічних, ліро-епічних чи ліричних творів для сценічного виконання, а також численні екранізації).

Інтерсеміотика як органічна методологія для аналізу літератури з образотворчим мистецтвом (Н.Мочернюк). Творчість митців, які обдаровані до різних видів мистецтва, – Doppeltdgabung – Тарас Шевченко, Святослав Гординський, Оксана Лятуринська; Вільям Блейк, Е.Т.А.Гофман, Вільям Теккерей, Бруно Шульц, Гюнтер Грас та ін.

Розвиток інтерсеміотики в Україні: О. Астаф'єв, «Поетичні системи українського зарубіжжя» (Київ, 2005); І. Жодані, «Інтерсеміотичність у творчості письменників Нью-Йоркської групи (Емма Андієвська і Віра Вовк)» (2007) та ін.

Література:

Волков А., Ігнатенко М. Інтерсеміотика. Лексикон загального і порівняльного літературознавства. <https://litmisto.org.ua/?p=16851>

Горболіс Л.М. Міжмистецькі контакти українського тексту. Суми, 2021. 312 с.

Жодані І. М. Інтерсеміотичність у творчості письменників Нью-Йоркської групи (Емма Андієвська і Віра Вовк): автореферат дисертації. 2007. <http://www.disslib.org/intersemiotychnist-u-tvorchosti-pysmennykiv-nju-jorkskoyi-hrupy.html>

Мочернюк Н. Поза контекстом: Інтермедіальні стратегії літературної творчості українських письменників-художників міжвоєння. Львів, 2018. 392 с.

Тема 6. Література і кінематограф як різні семіотичні системи (2 год)

Виникнення кінематографу: відкриття братів Люм'єр. Поширення Великого Німого. Можливості звукового кіно. Монтаж.

Українське кіно: 20-і роки, кінофабрика в Одесі; радянський період; українське поетичне кіно (С. Параджанов, В. Денисенко, Ю. Ілленко, І. Миколайчук); період стагнації, відомі картини початку ХХІ ст. Мовознавець Юрій Шевчук про українське кіно.

Суміжні жанри літератури і кіно: кінодраматургія, кіноповість, сценарій. Відомі кіносценаристи-письменники: С. Васильченко, А. Головка, М. Бажан, В. Поліщук, Ю. Яновський, М. Семенко, М. Йогансен та ін.

Кіносценарій як літературний твір, ознаки епічних, ліричних і драматичних жанрів. Різновиди кіносценаріїв: агітфільм, сатирична мініатюра, психологічна драма, кіноепопея.

Основні поняття: кінематограф, українське поетичне кіно, кінодраматургія, кіноповість, сценарій.

Література:

1. Бітківська Г. Мистецька ідентичність і самоідентичність митця в романах Ірен Роздобудько «Гудзик» і «Гудзик–2». *Проблема ідентичностей у сучасній українській літературі: виміри «Коронації слова»: колективна монографія*. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2018. С. 168–180.
2. Брюховецька Л. Кіномистецтво. К. : Логос, 2011.
3. Брюховецька Л. Українські письменники і кіно 1920-х // Кур'єр Кривбасу. 2017. Квітень-травень-червень. С. 276-286.
4. Горпенко В.Г. Архітектоніка фільму. К., 2000.
5. Зубавіна І. Художнє моделювання часопростору в кінематографі. К.: Нац. Муз. Академія України ім. П.І. Чайковського, 2012.
6. Кіно і література в тоталітарних режимах. Film und Literatur in totalitären Regimen : матеріали семінару, що відбувся 1-7 грудня 1995 р. в Києві в Будинку кіно. К. : Goethe-Institut, 1996. – 128 с.
7. Мороз Л. Кінодраматургія // УЛЕ. Т.2. С.478.
8. Смолич Ю. Розповідь про неспокій.

9. Скуратівський В. Екранні мистецтва...К., 1997.

Тема 7. Кінематографічний код в літературному тексті (2 год).

Література і кінематограф. «Мова кіно». Кінооповідь.

Кіно як вид мистецтва і знакова система. Мова кінематографа. Теорії кіно, його структура, специфіка виникнення і сприйняття кінотексту. Творчість класиків кіно, поетика кіножанрів. Кінематографічні прийоми.

Універсальні закони класичного мистецтва і їх розвиток в кінематографі. Проблеми поетики і специфіки мов кіно і літератури, їх взаємодії, подібності та відмінності: синхронічний і діахронічний аспекти. Літературні прийоми у творчому арсеналі кінематографіста. Проблема сукупності засобів виразності кіно і літератури (опис), проблема наративу, взаємодія автора і читача через текст (складна система персонажів, оповідачів і способів розповіді, проблема мотивної поетики та інтертекст (сюжетостворення).

Поняття про кінематографічну феноменологію: ставлення глядача до кінофільму і кінотеатру, поведінка, враження особисті і колективні смаки й уподобання. Естетика екранізації. Принципи кінематографізму в літературі.

Психоаналіз у кінематографі: 1) сприйняття психоаналізу як переліку знаків, присутніх у фільмі; 2) тлумачення фільму як «речі в собі»; 3) фільм як текст.

Семіотичний підхід до кінематографа (Р. Барт, Ю. Лотман).

Нова парадигма кінематографа у 80-90-і роки під впливом герменевтики, глобалізації та нових практик текстуального аналізу. Теоретичні моделі для аналізу кінотекстів: наратологія, когнітивізм, фемінізм тощо.

Художній текст і його екранізації. Поняття «неперекладного шедевра». Екранізація, адаптація, «фільм за мотивами».

Практика дослідження екранізації. Шекспірівські екранізації. Екранна драматургія як синтез засобів театральної драматургії, літератури і кіно. «Принцип кінематографізму» в літературі. Монтаж як категорія мистецтва. Образ письменника в кінематографі.

Основні поняття: мова кіно, кінотекст, кінонарратив, персонаж, спосіб оповіді, феноменологія, психоаналіз, семіотика, наратологія, когнітивізм, фемінізм.

Література:

1. Дубініна О. Вільям Шекспір: Made in Japan (Твори В. Шекспіра в екранізаціях Акіри Куросави). *Слово і час*. 2012. №10. С. 24 - 36.
2. Дубініна О. Подорож у просторі культури: до проблеми співвідношення літературного твору та його екранної версії (на матеріалі зіставлення повісті „Серце п'їтьми” Дж. Конрада та фільму „Апокаліпсис сьогодні” Ф. Ф. Копполи). *Сучасні літературознавчі студії*. 2009. Вип. 6. С. 59 - 70.
3. Романова О.В. Кіноромани Алена Роб-Грійє: (Аспекти синтезу мистецтв). Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2012. 244 с.
4. Скуратівський В. Екранні мистецтва...К., 1997.
5. Фесенко В.І. Література і живопис: інтермедіальний дискурс: навч. посібник / ред. кол. Н.О. Висоцька та ін. К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. 398 с.

Тема 8. Новітня світова література в контексті інтермедіальності (2 години)

Постмодернізм як культурний феномен другої половини ХХ ст., постмодернізм як явище з різними ознаками у різних видах мистецтва. Творчість Боба Дилана – поета, музиканта, фолк- і рок-співака; творчість Боба Дилана в кінематографі й образотворчому мистецтві. Найвідоміші пісні Боба Дилана: «Blowin' in the Wind», «Mr. Tambourine Man»,

«Like a Rolling Stone». Основні ідеї Нобелівської лекції Боба Дилана (2016): зв'язок пісень і літератури; мотивний комплекс художніх образів авторських пісень («мова виконавців фолку»); художня література як фундатор певних стандартів: що і як треба цінувати. Переклади творів Боба Дилана українською мовою.

Знакові події кінця ХХ ст. (1986–2001): аварія на Чорнобильській АЕС, падіння Берлінської стіни, терористичний акт 11 вересня 2001 р. Пошуки нових форм для літературної творчості: комбінація, інтеграція, трансформація.

Динаміка форм інтертекстуальності в новітній літературі. Відмова від постмодерністської іронії задля втілення автентичності і точності художнього мовлення: творчість Девіда Фостера Воллеса (1962-2008), роман «Нескінченний жарт»; інтертекстуальні перегуки з «Мобі Діком» Г.Мелвілла і «Гамлетом» В. Шекспіра.

Ситуація пост-постмодернізму в період кінця ХХ - ХХІ ст.

Основні поняття: постмодерність, постмодерн, комбінація, інтеграція, трансформація.

Література:

1. Дилан Боб. «Ми не збиралися старіть...» Вибрані вірші / переклад з англ. М.Байдюк. *Всесвіт*. 2016. №9-10. С. 7-21. https://chtyvo.org.ua/authors/Vsesvit/2016_N09-10_1053-1054/

2. Дилан Боб. Нобелівська лекція / Nobel Prize in Literature <https://www.youtube.com/watch?v=6TlcPRLau2Q>

3. Байдюк М. «Боба Ділана перекладав лише в АТО. Дев'ять віршів за дев'ять місяців» [журналіст Микола Байдюк про знайомство з творчістю Б. Ділана та процес перекладу його пісень українською / інтерв'ю провела Ірина Андрейців]. Директор медіа : сайт. URL: <http://detector.media/infospace/article/119993/2016-10-25mikola-baidyuk-boba-dilana-perekladav-lishe-v-ato-devyatvirshiv-za-devyat-misyatsiv/>

7. Висоцька Н.О. Постколоніальна теорія та літературознавча американістика: зони контакту. *Іноземна філологія*, 2022. Випуск 135. С. 121–134.

8. Нестелєв М. Лабіринти американського постмодернізму: у 2 т. Київ: Темпора, 2023.

Тема 9. Візуалізація класичної світової літератури в новітніх художніх практиках (2 год)

Нові умови існування літератури. Література і «споживацьке суспільство»; література в умовах панування засобів масової інформації. Науково-технічна революція і постіндустріальне суспільство. Теми і літературні жанри, які відображають науково-технічний прогрес; наукова фантастика (Р. Бредбері, С. Лем) і соціальна фантастика (Дж. Орвелл). Література і загроза можливих глобальних катастроф. Виникнення світового ринку мистецтва, його демократизація та уніфікація, виникнення стандартів у смаках читачів та їхніх потреб, перетворення культури на предмет споживання, товар. Дорріс Лессінг (нобеліат 2007) про необхідність екологічності культури, фрагментарність сучасної культури, ставлення до читання, незнищенність оповідача.

Екологічна проблематика. М. Гаусгофер. М. Етвуд. М. Гаусгофер (1920–1970). Роман «За стіною» (1963), переклад українською мовою Н. Іванчук (2020). М. Етвуд (нар. 1939). Роман-антиутопія «Оповідь служниці» (1985). Український переклад роману (Олена Оксенич, 2017). Елементи історизму, психологізму, фемінізму, детективу і фантастики у творах Етвуд. Мотив перестороги.

Віслава Шимборська (1923-2012), лауреат Нобелівської премії 1996 р. Особливості поезики творів В. Шимборської. Своєрідність тлумачення образу Кассандри в «Монологі для Кассандри».

Тема митця і мистецтва у новітній світовій літературі. Шекспірівські мотиви в романах Р. Ная (нар. 1939): «Фальстаф» (1976), «Покійний містер Шекспір» (1998), «Міссіс Шекспір» (1993). Роман ірландської письменниці Меггі О'Фаррелл (нар. 1972 р.) «Гамнет» (2020), переклад Є. Канчури українською мовою. Особливість хронотопу твору: поєднання двох часопросторових площин (Стратфорд-на-Ейвоні – хвороба близнюків Гамнета і Джудіт; Лондон – вистава «Гамлет»). Мотивний комплекс твору: кохання, дружба, хвороба, смерть, творчість; екзистенційна самотність жінки; природа. Образ Вільяма Шекспіра у творі: закоханий чоловік, батько, актор, драматург. Динаміка образу дружини Шекспіра Агнес, психологія її особистості.

Основні поняття: споживацтво, екологічність культури, фрагментарність, мотив перестороги.

Література:

1. Гаусгофер Марлен. За стіною / пер. з нім. Наталі Іваничук. Львів : Видавництво Старого Лева, 2020. 292 с.
2. Етвуд М. Оповідь Служниці / пер. з англ. О. Оксеніч. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 272 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Etvud_Marharet/Opovid_Sluzhnytsi/
3. О'Фаррелл Меггі. Гамнет. Харків: Vivat, 2023. 352 с.
4. Бокшань Г. Літературна проєкція пандемії в романі Марлен Гаусгофер «За стіною». *Літературний процес: методологія, імена, тенденції*. 2022 (20). С. 14–19.
5. Будник, А., & Лазебнюк, В. (2023). Візуальні трансформації образів поеми Данте Аліг'єрі «Божественна комедія: пекло» у європейських художніх практиках. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*, 6(1), 41–54. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.6.1.2023.279035>
6. Овчаренко Н.Ф. Антиімперська парадигма жанру канадського поствікторіанського роману. *Слово і час*. 2023. № 5 (731). С. 68-82.
7. Шимборська В. Вибране. Пер. А. Бондаря. Львів : Видавництво Старого Лева, 2020. 248 с.
8. Шимборська В. *Тут двокрапка*. Вибрані вірші. Київ: Дух і Літера, 2024.
9. Atwood M. *Penelopiad*.
Joanna Gromek-Ilg. Szymborska. Znaki szczególne. Biografia wewnętrzna. Wydawnictwo Znak, Kraków 2020.
10. Michał Rusinek. *Nic zwyczajnego*. Wydawnictwo Znak, Kraków 2016.

Тема 10. Взаємодія медій в тематиці й жанрах новітньої зарубіжної літератури (2 год)

Поняття про медійне середовище. Законодавча база. Теоретичний дискурс в науці. Поняття про медіа і медіальність у сучасній гуманітаристиці (теорія розширення медіа М. Маклюєна; ідеї медіалізації художньої форми У. Еко; проблема ієрархічної відповідності мистецтва з іншими феноменами культури та ін.).

Художній поліфонізм. Інтермедіальні маркери в тексті з поліхудожньою структурою, роль інтермедіальності у творенні авторської картини світу та рецепції читача.

Поліхудожня структура мальовпису, графічного роману.

Основні поняття: інтермедіальність, медіа і медіальність, медіалізація художньої форми, інтертекстуальність, взаємодія мистецтв, синтез мистецтв.

Література:

1. Брюховецька О. В. Візуальний поворот у культурі і культурології. *Культурологія: Могилянська школа : колективна монографія / наук. ред. та упоряд. М. А. Собуцький, Д. О. Король, Ю. В. Джулай*. Київ : Олег Філюк, 2018. С. 130-165.

2. Закони: «Про медіа». «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні»; «Про телебачення та радіомовлення»; «Про інформаційні агентства»; «Про Національну раду України з телебачення та радіомовлення»;
3. Барт Р. Від твору до тексту / пер. з фр. Юрка Гудзя // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ с. / за ред. Марії Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С. 380-384.
4. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності / Пер. з нім. Ю. Рибачук // Беньямін В. Вибране / Пер. з нім. Ю. Рибачук, Н. Лозинська. – Львів : Літопис, 2002. – С. 53–81.
5. Бітківська Г.В. Поетика п'єси Г.М. Енценсбергера «Геть Гете!»: до питання впливу масмедіа на літературні жанри // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки. Вип. 30. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2012. – С. 31–34.
6. Бітківська Г.В. Сучасний літературний журнал: інтермедіальний дискурс. К.: КУБГ, 2019. 468 с.
7. Література на полі медій. Збірка наукових праць відділу теорії літератури та компаративістики Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України /ред. Т. І. Гундорова, Г. М. Сиваченко. К. : 2018. 633 с
8. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги. – 3-є вид. / М. Мак-Люен ; пер. з англ. А.А. Галушки, В.І. Постнікова. – К.: Ніка-Центр, 2011. – 392 с.
9. Поліщук Н. В. Зорова поезія другої половини ХХ – початку ХХІ століття http://elar.khmnmu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/984/1/2012_12.pdf

Тема 11. Мальопис як інтермедіа і інтермедіальний текст (2 год)

Комікс як послідовність суміжних зображень, що створюють наратив. Проблеми термінологічного визначення жанру: Віл Айзнер, Скотт Макклауд, Аарон Мескін та ін. Національні варіації коміксів: мальопис, манга тощо.

Структура комікса і серій коміксів, класифікація Руслани Коропецької за обсягом історії: стрип (найменша одиниця виміру мальопису, що складається з декількох панелей, які зазвичай поміщаються на одній або двох сторінках), сингл або випуск (продовжувані видання на кілька випусків, які виходять з певною періодичністю), арка (кілька випусків, що складаються в закінчену історію), том/частина (фрагмент більшої історії, розбитої на частини; том/частина може складатися з кількох випусків/синглів), збірка або антологія (поняття схоже на том/частину, яке відрізняється закінченістю історії та можливим поєднанням у собі різних історій і авторів, необов'язково пов'язаних між собою), цілісна закінчена історія (видання, яке може різнитися за обсягом і жанром, але складає закінчену мальований історію).

Тематика і поетика комікса (ілюстрованого репортажа) Е.Лепаж «Одна весна в Чорнобилі». Візуальний (ескізи, ілюстрації та панелі зображень) і вербальний текст «і репортаж, і щоденник, що показує реальність без стереотипів, а не експедиція в країну спустошення». Кольорова символіка, суб'єктивна історія в об'єктивному наративі.

Основні поняття: комікс, мальопис, наративна історія, структура комікса.

Література:

1. Лепаж Е. Одна весна в Чорнобилі / перекл. з франц. О. Макарової. К.: Видавництво, 2020. 168 с.
2. Вишницька Ю.В., Журба А.О. Міфологічний сценарій ініціації у коміксі “Персеполіс” Маржан Сатрапі. *Південний архів (філологічні науки)*. 2025. Вип. 101, С. 37-48 <https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2025-101-4>

3. Гудошник О. Воєнний комікс як медіа: українські та світові графічні наративи. Медіанаративи. Дніпро : ЛІРА, 2022. 116 с. С. 43–58.
4. Журба А.О. *Жанрово-стилістичні й національні варіації новітніх мілітарних коміксів. К., 2025. 98 с.* <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/55393/>
5. Кордоба Б., Коропецька Р., Кордоба В. Український мальопис: (не)розказана історія. Львів. UA Comix, 2025. 160 с.
6. Макклауд С. Зрозуміти комікси. Невидиме мистецтво / пер. з англ. Ярослава Стріха; худож. Скотт Макклауд. Київ : Рідна мова, 2019. 224 с.
7. Михайлов М. Г. Формування української художньої культури коміксів і графічних романів : кваліфікаційна магістерська робота. Київ, 2023.
8. Нестеренко, О. А. Вербально-візуальний контент сучасних українських онлайн-мальописів. Мовознавчий вісник. 2024. № 36. с. 183-194.
9. Онкович Г. В., Онкович А. Д. Комікс як медіатекст. Соціальні комунікації: теорія і практика. 2016. С. 110-121.
10. Савчук М. В. Комікс. Енциклопедія Сучасної України; редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-1449>

Тема 12. Літературний журнал як інтермедіа і інтермедіальний текст (2 год)

Літературний журнал як медіа і літературний проєкт. Перші журнали в українському культурному просторі. Журнал як текст. Наративні стратегії літературних журналів кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Перші комікси в літературних журналах: «Як Усусус Недобитий шукав правди на світі» (Е. Козак, журнал «Комар», 1937), «Лис Микита в Америці» (Е. Козак, журнал «Лис Микита», Детройт, 1955); серія малюнків-розповідей «Україна в боротьбі з наїзниками» (Л. Перфецький, часопис «Америка» (Філадельфія), 1953).

Інтермедіальний текст журналу «Четвер» (1990-1997, 1999-2008).

Висвітлення літературних проблем в інтернеті. Сайти про літературний процес і літературні тексти: «ЛітАкцент», «Буквоїд», «Читомо» тощо. Електронні бібліотеки. Ютубканали. Серія відеоблогів про культуру, гендер та ідентичність «Шалені авторки».

Основні поняття: мова мистецтва, класифікація видів мистецтва, взаємодія мистецтв, синтез мистецтв, інтермедіальний текст.

Література:

1. Бітківська Г.В. Сучасний літературний журнал: інтермедіальний дискурс. К.: КУБГ, 2019. 468 с.
2. Бітківська Г.В. Візуальний образ у сучасному літературному журналі // Літературознавчі студії. – Вип. 39. Ч. 1. – К.: КНУ ім. Т. Шевченка, 2013. – С. 95–103.
3. Література на полі медій. Збірка наукових праць відділу теорії літератури та компаративістики Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України /ред. Т. І. Гундорова, Г. М. Сиваченко. К. : 2018. 633 с.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів

№ п/ п	Вид діяльності студента	Максимальн а кількість балів за одиницю	К-сть одиниць	Модуль 1-3
1.	Відвідування лекцій	1	12	12
2.	Відвідування семінарських занять	1	8	8
3.	Робота на семінарському занятті	10	8	80
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	3	15
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	5	125
Разом				240 Коеф. 2,4

Умовою зарахування проходження наукового семінару «Інтермедіальність та інтерсеміотичність» є отримання аспірантом не менше 60-ти балів за результатами всіх видів означених робіт.

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Тема 1. Взаємодія літератури і мистецтва (30 годин)

Завдання:

1. Прочитати і законспектувати статтю Лесі Генералюк «Взаємодія літератури і мистецтва. Начерк теорії словесно-візуальних інтеракцій». Розкрити запитання:

Рівні взаємодії видів мистецтва.

Генезис поняття «взаємодія мистецтв».

Взаємодія мистецтв з точки зору рецептивної поетики.

2. Прочитати і законспектувати статтю Д. Наливайка «Література в системі мистецтв як галузь компаративістики». Розкрити запитання:

Взаємодія мистецтв в парадигмі компаративістики.

Термінологічні диференціації наукового апарату проблеми між мистецької взаємодії.

Основні поняття: взаємодія мистецтв, синтез мистецтв, інтеракція, інтермедіальність.

Література:

1. Генералюк Леся. Взаємодія літератури і мистецтва. Начерк теорії словесно-візуальних інтеракцій. *Studia methodologica*: наук. альманах. Вип. 29. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009. С. 81-88. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://gi.kubg.edu.ua/index.php>

2. Наливайко Д.С. Література в системі мистецтв як галузь компаративістики. *Теорія літератури й компаративістика*. К. : Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. С. 9-37.

Тема 2. Екфразис (30 годин)

Завдання:

1. Прочитати і законспектувати статтю Т. Бовсунівської «Інтермедіальність і екфразис» з монографії «Вербальні образи мистецтва». Простежити спільне і відмінне між вказаними поняттями.

Основні поняття: опис, екфразис, види екфразисів.

Література:

1. Екфразис. Вербальні образи мистецтва: монографія / за ред. Т. Бовсунівської; пер. з англ. І. Малішевської, з польськ. та рос. Д. Литовченка. К.: ВПЦ «Київський університет», 2013. 237 с.

Тема 3. Кінодраматургія Івана Драча (40 год)

1. Прочитати і законспектувати статтю А.Ткаченка «Кінодраматургія Івана Драча»
2. У конспекті статті зазначити:

Назви кіносценаріїв І.Драча

Особливості його кінодраматургії

Назви кінофільмів, знятих за сценаріями І.Драча

Символіка текстів для кіно.

3. Подивитися один із кінофільмів за сценарієм І. Драча “Криниця для спраглих”, “Пропала грамота”, “Камінний хрест”, “Іду до тебе”, “Вечори на хуторі біля Диканьки”, “Київська фантазія на тему дикої троянди-шипшини”(на вибір студента) і написати відгук.

Основні поняття: кінодраматургія, кіносценарій, кіноповість, екранізація, алегоричне кіно, кінометафора, кіносимволіка, художньо-документальне кіно.

Література:

Ткаченко А. Кінодраматургія Івана Драча <https://md-eksperiment.org/post/20211216-kinodramaturgiya-ivana-dracha>

Критерії оцінювання самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
4-5	представлений матеріал повністю або на достатньому рівні розкриває тему, містить додаткові інформативні відомості або пояснення, оформлено за вимогами
2-3	є неточності у викладенні матеріалу, відсутня логічна послідовність, існують недоліки у оформленні
0-1	робота не відповідає вимогам, виконана за іншою темою; матеріал представлено частково, допущені фактичні помилки в змісті роботи

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться за допомогою 5 контрольних робіт, що складається з тестування і розгорнутих відповідей на запитання. Максимальна оцінка 25 балів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Оцінка	Критерії
Відмінно 25-23	Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)
Дуже добре 22-20	Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (рівень вище середнього)

Добре 19-17	Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)
Задовільно 16-15	Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (рівень нижче середнього)
Достатньо 14-10	Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (рівень нижче середнього)
Незадовільно 9-7	Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)
Незадовільно 6-1	З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з «Наукового семінару «Інтермедіальність та інтерсеміотичність» проводиться відповідно до робочого навчального плану у вигляді заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеному РПНД (5 сем.). Під час встановлення суми балів враховується засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу з 3 модулів і оцінюється за результатами поточного контролю (поточного опитування, виконання самостійної роботи, відповідей на семінарах тощо) протягом семестру (див. 6.1). Отриманий показник успішності за 100-бальною шкалою оцінювання переводиться в рейтингову оцінку.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень

		знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни
--	--	---

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поняття про інтермедіальність у сучасній науці.
2. Стаття В. Беньяміна «Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності»: основні ідеї.
3. Поняття про медіа і медіальність у сучасній гуманітаристиці (теорія розширення медіа М. Маклюєна).
4. Роль інтермедіальності у творенні авторської картини світу в художньому творі.
5. Поняття «живописність» у літературі. Екфразис як особливий тип тексту.
6. Кінематограф як вид мистецтва і знакова система.
7. Кінематографічні засоби виразності.
8. Кінематографічний дискурс української літератури I половини XX століття.
9. Кінематографічний дискурс української літератури II половини XX століття.
10. Поняття про екранізацію літературного твору. Види екранізацій.
11. Архітектурний код у триптиху М. Бажана «Будівлі».
12. Живописний код в поезії (1 поезія за вибором студента).
13. Музичний код у повісті Алессандро Барікко «Новеченто».
14. Театральний код у повісті Алессандро Барікко «Новеченто».
15. Поетика інтермедіальності в романі М. Барбері «Елегантна їжачиха»
16. Кінематографічний дискурс в романі М. Барбері «Елегантна їжачиха»
17. Дискурс медій у розвитку детективного сюжету роману Дена Брауна «Код да Вінчі».
18. Візуальна символіка (картини, архітектура) в романі Дена Брауна «Код да Вінчі».
19. Театральний код у романі С. Моема «Лицедії».
20. «Мова театру» в романі С. Моема «Лицедії».
21. Поняття про інтерсеміотичність.
22. Синтез мистецтв як прояв інтерсеміотичності.
23. Література і кінематограф як різні семіотичні системи.
24. Літературні прийоми в кінематографі.
25. Поняття про масову літературу, її жанрове розмаїття, особливості втілення в кінематографі.
26. Постмодернізм як явище з різними ознаками у різних видах мистецтва.
27. Основні ідеї Нобелівської лекції Боба Дилана.
28. Інтертекстуальність і інтермедіальність: від креолізованих текстів до медіума як художньої форми (М. Фуко, О. Ханзен-Леве).
29. Роль інтермедіальності у творенні авторської картини світу та рецепції читача.
30. Взаємодія мистецтв у новітній світовій літературі.

VII. Навчально-методична карта наукового семінару «Інтермедіальність та інтерсеміотичність»
Разом: 150 год., лекції – 24 год., семінарські заняття – 16 год., мк – 10 год, самостійна робота – 100 год., залік.

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			Змістовий модуль III				
Назва модуля	Інтермедіальність				Інтерсеміотичність			Інтермедіальність в новітній художній літературі				
К-сть балів за модуль	92 бали				55 балів			93 бали				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Теми лекцій	ВСТУП. Поняття про інтермедіальність. Генеза терміна. Етапи вивчення інтермедіальності. 1 б	Типологія інтермедіальних зв'язків. Література і просторові мистецтва. 1 б	Література і музика. 1 б	Література і театр. 1 б	Інтерсеміотичність як перекодування, перекладання створених в одній знаковій системі образів на образи іншої системи. 1 б	Література і кінематограф як різні семіотичні системи. 1 б	Кінематографічний код у літературному тексті. 1 б	Новітня світова література в контексті інтермедіальності. 1 б	Візуалізація класичної світової літератури і в новітніх художніх практиках. 1 б	Взаємодія медій в тематичній жанровій новітньої зарубіжній літературі. 1 б	Мальопис як інтермедіальний текст. 1 б	Літературний журнал як інтермедіальний текст. 1 б
Теми семінарських занять	Філософські передумови виникнення інтермедіальності (В.Беньямін) 1 + 10 б.	Інтермедіальна поетика поетичного тексту 1 + 10 б.	Література і музика (А.Барікко) 1 + 10 б.	Інтерсеміотичне перекодування роману в кінематографі 1 + 10 б.	Моделі екранізації масової літератури (Крісті А. Убивство у східному експресі). 1 + 10 б.	Книжка в медійному просторі (П'єр Кар'єр, Умберто Еко) 1 + 10 б.	«Співай в мені, Музо, і мною повідуй цю повість»: творчість Боба Дилана 1 + 10 б.	Роман Мергі О'Фаррелл «Гамнет» і його екранізація 1 + 10 б.				
Самостійна робота	Тема 1 (5 балів)				Тема 2 (5 балів)			Тема 3 (5 балів)				
Модульний контроль	Мк 1 25 б		Мк 2 25 б		Мк 3 25 б			Мк 4 25 б		Мк 5 25 б		
Заг. кількість балів 240, коефіцієнт 2, 4												
Підсумковий контроль	Залік											

Рекомендовані джерела

Основні:

Художні твори

Бажан М. Будівлі. Фокстрот. Гофманова ніч. Італійські зустрічі

Барікко А. Новеченто.

Моем С. Театр.

Крісті А. Убивство у східному експресі

Боб Дилан. Поезії. Нобелівська лекція.

Меггі О'Фаррелл. Гамнет

Підручники, посібники

1. Білик Н.Д. Інтермедіальність. Навчальний посібник. Київ, 2024. 178 с.

2. Бітківська Г.В. Сучасний літературний журнал: інтермедіальний дискурс. К., 2019. 468 с.

3. Горболіс Л.М. Міжмистецькі контакти українського тексту. Суми, 2021. 312 с.

4. Кочерга С., Вісич О. Літературознавча інтермедіальність: генеза і сучасні горизонти. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2023. 286 с.

https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8838/1/Kocherha_Visych.pdf

Додаткова:

1. Бітківська Г. Інтермедіальна парадигма роману Мюріель Барбері «Елегантна їжачиха». XXVII International scientific and practical conference «Prospects of Scientific Research in the Conditions of the Modern World» (June 12-14, 2024). Rotterdam, Netherlands. International Scientific Unity, 2024. С. 151-155.

2. Бітківська Г. Екзистенційна самотність жінки в повісті-баладі Г.Пагутяк «Соловейко». *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 36. 2024. С.284-288. ISSN 2663-4880; 2663-4899 <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.36.48>

3. Бітківська Г. Кінематографічний код роману Кевіна Баррі «Місто Боуган». *Література: інтегрований підхід у викладанні: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації*, 4 березня – 14 квітня 2024 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 14-18.

4. Бітківська Г.В. Мистецька ідентичність і самоідентичність митця в романах Ірен Роздобудько «Гудзик» і «Гудзик-2». *Проблема ідентичностей у сучасній українській літературі: виміри «Коронації слова»: колективна монографія*. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2018. С. 168–180.

5. Бітківська Г.В., Морозова Г.К. Символіка рослинного світу в романі-фентезі Скарлетт Сент-Клер «Доторк темряви». *Південний архів (філологічні науки)*. 2025. №101. С. 28-35.

6. Бровко О. Сучасні версії українського роману в новелах: інтермедіальний вимір. *Літературний процес: методологія, імена, тенденції*. 2013. № 2. С. 36-38.

7. Вайсштайн У. Взаємовисвітлення літератури та музики: сфера компаративістики? *Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія*. К.: Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2009. С. 391–410.

8. Генералюк Л. Універсалізм Шевченка: взаємодія літератури і мистецтва / Леся Генералюк. К. : Наук. думка, 2008. 544 с.

9. Доценко Н.В. Проза Патріка Модіано (принципи інтермедіальності) : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.04 . Київ, 2015. 188 арк.

10. Дубиніна О. Екранізація літературного твору: семіотичний аспект. *Іноземна філологія*. 2014. Вип. 126, ч. 1. С. 89-97.

11. Заярна І.С. Інтермедіальність у художньому просторі літературного твору : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : ТОВ «Видавництво «Юстон», 2023. 160 с.
12. Іванишин П. Теорія інтертекстуальності: спроба розрізнення. *Філологічні семінари: Парадигма сучасного літературознавства: світовий контекст*. Вип. 16. 2013. С. 46–53. file:///F:/Fils_2013_16_9.pdf
13. Ігнатенко М. Інтерсеміотика / Микола Ігнатенко, Анатолій Волков. *Лексикон заг. та порівняльного літературознавства*. Чернівці : Зол.литаври, 2001. С. 229–233.
14. Інтермедіальність: теорія і практика. *Філологічні семінари*. 2016. Вип. 19: Інтермедіальність: теорія і практика. 126 с.
15. Інтермедіум Кассандра: Інтермедіальні студії / за загальною ред. С.Маценки. Львів: Апріорі, 2024. 388 с.
16. Миславський В. Н. Західний кінематограф. Концептуально-термінологічний словник. Харків : ТОВ Видавництво «Точка», 2024. 228 с.
17. Мочернюк Н.Д. Поза контекстом: Інтермедіальні стратегії літературної творчості українських письменників-художників міжвоєнтя. Л., 2018. 392 с.
18. Наливайко Д. Література в системі мистецтв як галузь. *Теорія літератури й компаративістика*. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. С. 9–37.
19. Просалова В. Інтермедіальність як явище мистецтва і метод аналізу. *Філологічні семінари*. 2013. Вип. 16 : Парадигма сучасного літературознавства : світовий контекст. С. 46-53.
20. Просалова В. А. Інтермедіальні аспекти новітньої української літератури. Монографія / Віра Андріївна Просалова. Донецьк : ДонНУ, 2014. 154 с. http://www.ruthenia.info/txt/pavlo/litt/pros_int.pdf
21. Свято Р. Художники та їхнє мистецтво у світовому кіно : можливі форми взаємодії. *Кіно - Театр*. 2010. № 5 (91). С. 19-23.
22. Циховська Е. Теоретичні дилеми поняття інтермедіальності. *Слово і час*. 2014. № 11 (647). С. 49-59.
23. Bitkivska H., Anisimova L. Ecocritical Comprehension of the Chernobyl Accident in Non-Fiction Works by Y. Shcherbak and R.P. Gale. *Forum for World Literature Studies*. 2022. Vol. 14. No. 1 (March). P. 80–96. (у співавторстві) (**Scopus (Q1), Web of Science**) ISSN 1949-8519; 2154- 6711. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/40942/>
24. Chmielecki Konrad. Estetyczne teorie intermedialności czy „estetyka intermedialności”? Próba określenia ram teoretycznych refleksji na temat intermedialności *Przegląd Kulturoznawczy* 2006 №1, S. 118 – 133.
25. Chmielecki Konrad. Estetyka intermedialności . Kraków : Wydawnictwo Rabid , 2008. 276 s. http://www.academia.edu/3838444/-Estetyka_intermedialno%C5%9Bci_2008
26. Intersemiotyczność. Literatura wobec innych sztuk (i odwrotnie). *Studia*. Red. Stanisław Balbus, Andrzej Hejmej, Jakub Niedźwiedz. Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych «Universitas», 2004. 447 s.
27. Kluszczyński Ryszard W. Estetyka sztuki nowych mediów <http://www.medialarts.pl/download/skrypty/Estetyka-sztuki-nowych-mediow.pdf>
28. Kluszczyński Ryszard W. Medializacja sztuki i przestrzeń publiczna. Rozważania wokół twórczości Dominika Lejmana <http://www.atlassztuki.pl/pdf/lejman1.pdf>
29. Paech J. Intermedialität: Mediales Differenzial und transformative Figuretionen. *Intermedialität: Theorie und Praxis eines interdisziplinären Forschungsgebiets*. Berlin, 1998.
30. Rajewsky Irina O. Intermediality, Intertextuality, and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality *Intermédialités/Intermedialities* 6 (2005), 43-64
31. Wolf Werner. Intermedialität als neues Paradigma der Literaturwissenschaft?: Plädoyer für eine literaturzentrierte Erforschung von Grenzüberschreitungen zwischen Wortkunst und anderen

Medien am Beispiel von Virginia Woolfs "The String Quartet". *AAA: Arbeiten aus Anglistik und Amerikanistik*. Vol. 21, No. 1 (1996), pp. 85-116. <https://www.jstor.org/stable/43025491>

32. Wolf W. Intermediality Revisited: Reflections on Word and Music Relations in the Context of a General Typology of Intermediality. *Word and Music Studies*, Vol.4: Essays in Honor of Steven Paul Scher and on Cultural Identity and the Musical Stage. Amsterdam. N. Y.: Rodopi, 2002. P. 13-34.

33. Zemanek Evi. Intermedialität – Interart Studies. *Komparatistik*, hg. v. Evi Zemanek u. Alexander Nebrig (Studienbuch Akademie Verlag), Berlin 2012. P. 159–174. www.academia.edu/.../Komparatistik_hg._v._Evi_Zemanek.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Інтермедіальність – література серед інших мистецтв

<https://www.facebook.com/kinokolo.ua/>

Довженко-Центр : Dovzhenko Centre

ДОДАТОК

до робочої програми
наукового семінару
«Інтермедіальність та інтерсеміотичність»

Плани семінарських занять**Семінар 1 (2 год)****Тема: Філософські передумови виникнення інтермедіальності (В.Беньямін)****План**

1. Вальтер Беньямін: нарис життя і творчості.
2. Філософія культури Вальтера Беньяміна: основні теми і концепти (за В.Єрмоленком): простір, мова, світ речей, барокові мотиви
3. Стаття «Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності»: зміст та ідеї.
4. Ідеї Вальтера Беньяміна в сучасній культурі.

Література:

1. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності / В. Беньямін ; пер. з нім. Ю. Рибачук // Вибране / пер. з нім. Ю. Рибачук, Н. Лозинська. Л. : Літопис, 2002. С. 53–81. https://chtyvo.org.ua/authors/Benjamin_Walter/Vybrane_zbirka/

2. Єрмоленко В.А. Вальтер Беньямін і його речі. В: Беньямін В. Щодо критики насильства. К.: Грані-Т, 2012. С.7-32. https://shron1.chtyvo.org.ua/Benjamin_Walter/Schodo_krytyky_nasylstva_statti_ta_esei.pdf

3. Єрмоленко В.А. Модерн та антимодерн у філософії культури Вальтера Беньяміна [Текст] : автореф. дис... канд. філос. наук: 09.00.04 / Єрмоленко Володимир Анатолійович ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2008. 16 с.

Додаткова література

1. Брехтівський часопис №2. Житомир, 2012. с. 43-49. <http://eprints.zu.edu.ua/31354/1/%D0%91%D12013.pdf>

2. Вальтер Беньямін. Щодо критики насильства / Пер. з нім. Ігор Андрущенко. Київ: «Грані-Т», 2012. 312 с.

3. Шарль Бодлер. Паризький сплін. Вальтер Беньямін. Есе. / Пер. з фр. і нім. Роман Осадчук. Київ: Комубук, 2017. 368 с.

Семінар 2 (2 год)**Тема: Інтермедіальна поетика поетичного тексту (М. Бажан)****План**

1. Микола Бажан: життєпис (не)радянського поета.
2. Поняття про живописний код, екфразис. Види екфразису.
3. Архітектурний код: М. Бажан («Будівлі»).
4. Взаємодія мистецтв у поезіях «Гофманова ніч» і «Фокстрот».
5. Живописний код в поезії: М.Бажан («Італійські зустрічі»).

Письмове завдання: Створити мистецький коментар (у формі презентації) до поезій М.Бажана – подати інформацію про видатних осіб, твори мистецтва, міста, архаїчну або мистецьку лексику, її роль у вірші. Завершити презентацію слайдом із висновками про взаємодію художніх образів і інформації в аналізованому творі.

Основні поняття: живописний код, архітектурний код, екфразис.**Література:**

1. Бажан М. Будівлі (С. 79-84). Італійські зустрічі (с. 401-420). Гофманова ніч. Фокстрот. В: Бажан М. Твори в 4 томах. Т.1.

https://chtyvo.org.ua/authors/Bazhan/Tvory_v_chotyrokhtomakh_Tom_1_Poezii_ta_poemy_19231983/

2. Агеєва Віра. Візерунок на камені : Микола Бажан: життєпис (не)радянського поета. Львів : Видавництво Старого Лева, 2018. 496 с.
3. Гальчук О.В. Античний космос поезії Миколи Бажана https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5806/1/O_Halchuk_SICH_2011_5_GI.pdf
4. Горбачов Дмитро. Микола Бажан. <https://kyivdaily.com.ua/mikola-bazhan/>
5. Лебединцева Н. М. Архітектура, втілена у слові: метафора будівлі в поезії М. Бажана <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/philology/2012/200-188-8.pdf>

Семинар 3 (2 год)

Тема: Музичний код у літературному тексті (А. Барікко)

План

1. Сутність музичного коду. Типологія взаємозв'язків літератури й музики.
2. «Новеченто» Алессандро Барікко: театральний і музичний текст
3. Джаз як структурний стрижень твору
4. Візуальні образи в тексті: корабель, фортепіано, сигарета, картина, капелюх.
5. Особливості втілення літературного тексту засобами кінематографу.

Основні поняття: живописний код, архітектурний код, код танцю.

Завдання:

1. Підібрати з тексту роману А. Барікко «Новеченто» приклади словесної музики; літературної імітації музичних форм та приклади вербальної музики.
2. Уважно прочитати сцену музичного змагання Джеллі Ролла Мортонна з Новеченто і передивитися відповідний епізод з кінофільму італійського режисера Джузеппе Торнаторе «Легенда про піаніста» (1998). Встановіть особливості передавання словесних образів засобами кінематографу.
3. Прочитайте вірш «Кінець світу» Якоба фан Годдіса (1887-1942) і встановіть асоціації з романом А. Барікко «Новеченто»

Література:

1. Барікко, А. Новеченто [Електронний ресурс] / Перекл. з італ. Р. Скакун : https://chtyvo.org.ua/authors/Alessandro_Varicco/Novechento/
2. Маценка С.П. Інтермедіальна поетика роману, який прагне стати музикою (на матеріалі німецькомовної літератури). *Питання літературознавства*. 2012. Вип. 86. С. 32–43. www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?..
3. Новик О. Простір моря/океану в театральному монолозі Алессандро Барікко «Новеченто». *Манускрипт*. 2016. №2. С. 60-63
URL: <http://if.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/gi/nauka.gi/manuscript/manuscript2.pdf>
4. Будний В. Інтермедіальність – красне письменство серед інших мистецтв. Порівняльне літературознавство. К. : Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2008. С. 282–297.
5. Свентах А. Інтерв'ю з А. Барікко. URL: <https://wz.lviv.ua/interview/120823-alessandro-barikko-bil-shist-pis-mennikiv-pislya-60-ti-spivayut-sya-pidsidayut-na-narkotiki-antidepressanti>

Семинар 4 (2 год)

Інтерсеіотичне перекодування роману в кінематографі

План

1. Література і театр. Театральність і література.
2. «Мова театру»: сцена, маска, гра, жест, міміка, актор.
3. Сценічна образність і текстова символіка.
4. «Театральність» і «театралізація». Карнавальність.
5. Роман про театральне життя: С. Моем, "Театр".
6. Проблема дії в епосі і драмі.
7. Художні параметри кіноверсій роману Моема "Театр": реж. Яніс Стрейч, 1978; "Being Julia", реж. Іштван Сабо, 2004.

Література:

1. Моем С. Театр. (будь-яке видання) Переклад українською мовою: Лицедії. http://chtyvo.org.ua/authors/William_Somerset_Maugham/Lytsedii/
2. Шестопап О. Г. Театральність як перцептивна категорія у контексті сучасних міждисциплінарних досліджень. Літературознавчі студії. 2013. Вип. 37(2). С. 436-442. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lits_2013_37\(2\)__68](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lits_2013_37(2)__68).

Семінар 5 (2 год)

Тема: Моделі екранізації масової літератури (Крісті А. Убивство у східному експресі).

ПЛАН

1. Поняття про масову літературу, її жанрове розмаїття.
2. Літературна формула в жанрових різновидах масової літератури (теорія Дж. Кавелті).
3. Детектив як жанр масової літератури. Генеза і жанрові різновиди детективу.
4. Історія створення детективу Агати Крісті «Убивство у «Східному експресі»».
5. Проблематика та система образів детективу Агати Крісті «Убивство у «Східному експресі»».
6. Основні екранізації роману: огляд.
7. Аналіз ключових епізодів у романі (розділи 1-5, 9) й екранізаціях.
8. Особливості образу Еркюля Пуаро в літературному першоджерелі та екранізаціях.

Література

1. Крісті А. Убивство у «Східному експресі». Харків, 2020.
2. Миславський В. Н. Західний кінематограф. Концептуально-термінологічний словник. Харків : ТОВ Видавництво «Точка», 2024. 228 с. chrome-extension://efaidnbmninnkcbpccjpcglcfindmkaj/https://ia600209.us.archive.org/26/items/20240402_20240402_1924/%D0%9A%D0%86%D0%9D%D0%95%D0%9C%D0%90.pdf
3. Ms. Hongal Pratibha Kallappa. Murder on the Orient Express: A Mystery- Detective Novel by Agatha Christie with a Semiotic Eye. The Context, 2025, 12(4), 42-50, ISSN: 2349-4948. DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15806553>

Фільми

- Убивство у «Східному експресі». 1974, реж. Сідні Люмет
 «Пуаро Агати Крісті». Телесеріал, 1989-2013 (12 сезон, 2010, 4-й фільм)
 Убивство у «Східному експресі». 2017, реж. Кеннет Брана

Семінар 6 (2 год)

Книжка в медійному просторі
 (П'єр Кар'єр, Умберто Еко. «Не сподівайтесь позбутися книжок»)

План

1. Семантика обкладинки книжки.
2. Основні ідеї передмови.
3. Особливості сучасного видавництва книжок. Поняття пост-інкунабула.

4. Книжка і мережа Інтернет: форми співіснування.
5. Сучасна бібліотека
6. Книжка як комунікатор: післяслово перекладача.

Література:

1. Не сподівайтесь позбутися книжок / переклад з франц. Ірини Славінської. Львів: Видавництво Старого Лева, 2015. 256 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Umberto_Eco/Ne_spodivaitesia_pozbutysia_knyzhok.pdf?
2. Маклюен Г. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги. К., 2015. 388 с.

Семинар 7 (2 год)

«Співай в мені, Музо, і мною повідуй цю повість»: творчість Боба Дилана

План

1. Життєвий і творчий шлях поета (за бажанням – підготувати презентацію).
2. Основні ідеї Нобелівської лекції: зв'язок пісень і літератури; мотивний комплекс художніх образів авторських пісень («мова виконавців фолку»); художня література як фундатор певних стандартів: що і як треба цінувати.
3. Виразне читання і аналіз поезій «Лиш вітер тобі відповідь...»
«Владарі війни»
«Проливний дощ скоро вдарить»
«Дівчина з Північних країв»
«Часи, вони ж міняються»
«Сон Боба Дилана»
«Бог – за нас!»
«Балада про Голліса Брауна»
«Містер Тамбурін»
4. Фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства у творах Боба Дилана.
5. Основні ознаки «нової поетичної мови в річищі великої американської пісенної традиції» («for having created new poetic expressions within the great American song tradition») у творах Боба Дилана.

Література:

1. Дилан Боб. «Ми не збиралися старіть...» Вибрані вірші / переклад з англ. М.Байдюк. *Всесвіт*. 2016. №9-10. С. 7-21.
1. Дилан Боб. Нобелівська лекція / Nobel Prize in Literature
<https://www.youtube.com/watch?v=6TlcPRlau2Q>
2. Байдюк М. «Боба Ділана перекладав лише в АТО. Дев'ять віршів за дев'ять місяців» [журналіст Микола Байдюк про знайомство з творчістю Б. Ділана та процес перекладу його пісень українською / інтерв'ю провела Ірина Андрейців]. Директор медіа : сайт. URL:
<http://detector.media/infospace/article/119993/2016-10-25mikola-baidyuk-boba-dilana-perekladav-lishe-v-ato-devyatvirshiv-za-devyat-misyatsiv/>
3. Боб Ділан. Тарантул Переклад з англійської: Максим Нестелєв. Київ : Темпора, 2024. 224 с. <https://tempora.com.ua/shop/tarantul>
4. Боб Ділан: Нікому не відомий / A Complete Unknown: художній фільм, 2024. <https://uakino-bay.net/94484-bob-dilan-nikommu-ne-vidomij.html>
5. Боб Дилан: музикант, легенда, артист.
<https://www.castlefineart.com/blogs/posts/bob-dylan-musician-legend-artist>

6. Офіційний сайт Боба Дилана <https://www.bobdylan.com/>

Семинар 8 (2 год)

Роман Меггі О'Фаррелл «Гамнет» і його екранізація

План

1. Загальні відомості про життя і творчість Меггі О'Фаррелл.
2. Роман «Гамнет» як квазібіографічний та феміністичний твір.
3. Проблематика і сюжет роману.
4. Система образів твору.
5. «...ти бачиш світ так, як ніхто інший»: специфіка зображення головної героїні роману – дружини Шекспіра Агнес.
6. Простір і час у творі.
7. Дібрати приклади неореалістичного стилю із тексту твору.
8. Особливості екранізації роману. Номінації на «Оскар».
9. Рецепція твору і його екранізації в академічному і соціокультурному середовищі.

Література:

1. О'Фаррелл Меггі. Гамнет. Всесвіт. 2024. № 1-4. С. 69-107. https://chtyvo.org.ua/authors/Vsesvit/2024_N01-04_1144-1148/
Або: О'Фаррелл Меггі. Гамнет. Харків: Vivat, 2023. 352 с.
2. Канчура Є. «Гамнет» Меггі О'Фаррелл. виклики та стратегії перекладу. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Іноземна філологія*. 2023. Вип.1(54). С. 62-67. <https://visnyk.if.knu.ua/article/view/2694>
3. Ленська С. Психологізм роману М. О'Фаррелл "Гамнет". *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія "Філологія. Журналістика"*, 2023, 34(73), 3, 246–250. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.3/43>